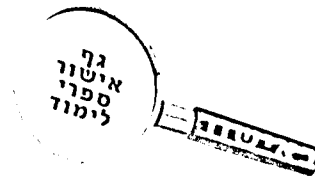

219
2710

ממדינת מקדש לעם הספר משיבת ציון ועד לעריכת המשנה

דניאל שוורץ

ספר לימוד לחטיבה העליונה

משרד החינוך

אישור מס' 4162

אושר בתאריך: 02.09.07

מרכז זלמן שזר

ירושלים

From Temple State to People of the Book

A Textbook of Jewish History from the Return to Zion until the Redaction of the Mishnah

Daniel R. Schwartz

רכזת הפרויקט: דבורה קליין

עריכה פדגוגית: נילי אופנהיימר, גילת רוטנברג־כ"ץ

עריכת לשון: רות קליין, נועה שליטין

סיוע בהגהות: אירית שפירא, מיה שרמן

מביא לבית הדפוס: יחזקאל חובב

עיצוב: גאמא עיצובים, ירושלים

מסת"ב 8-234-227-965-978 ISBN

מספר קטלוגי 185-557 Catalogue No.

© כל הזכויות שמורות למרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, תשס"ח

© Copyright by The Zalman Shazar Center for Jewish History, Jerusalem

Printed in Israel, 2008

אין להעתיק או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו,
בשום צורה ובשום אופן, אלקטרוני או מכני, לרבות צילום או הקלטה,
ללא קבלת אישור בכתב מהמוציא לאור.

סדר ועימוד: גאמא עיצובים, ירושלים

לוחות והדפסה: דפוס פרינטיב, ירושלים

**ספר זה יוצא לאור
לזכרה של
לאה רוצ'קינד קבאקוף ז"ל
בסיוע
קרן מורשה
Legacy Heritage Fund Ltd.
of New York & Jerusalem**

לאה רוצ'קינד קבאקוף ז"ל הייתה אישה אצילת נפש, משכילה, נדיבה וציונית. היא הגרה לארצות הברית עם בעלה הרשל קבאקוף כדי להימלט מרדיפות היהודים בברית המועצות. בני הזוג זכו לשלווה אבל עבדו קשה לפרנסתם, הוא כנגר והיא כבעלת דוכן למכירת פירות. משפחת קבאקוף עזרה לנצרכים, ובחגים שלחה גברת קבאקוף חבילות אוכל למשפחות נזקקות בעילום שם. כמו כן דאגה תמיד לזקני הקהילה וסעדה אותם בחוליים. בין לבין הייתה רעיה מסורה, אם גאה וסבתא אהובה.

לפני פטירתה, בשנת 1960, לא יכלה לדעת כי חנות הבגדים שפתחו בתה בלה וחתנה הארי ווקסנר עם ילדיהם תהפוך במהרה לתאגיד מסחרי בינלאומי. בעקבות הצלחתם הכלכלית הקימו בני המשפחה קרנות סיוע התורמות לפרויקטים במדינת ישראל, למטרות ציוניות ולקידום התרבותי, המדעי, הרפואי והחינוכי של יהודים ברחבי העולם. אחת הקרנות, "Legacy Heritage Fund of New York & Jerusalem", תרמה לפרסום ספר זה, המנציח את זכרה של לאה קבאקוף, שחינוכו של הדור הצעיר היה כה קרוב ללבה.

תוכן העניינים

22	הגדרות של זהות יהודית המתאימות לתקופה הפרסית	6	פתיחה
25	פרק ב. התקופה ההלניסטית – עידן התרבות העולמית (187–330 לפסה"נ)	7	פרק א. מדינת מקדש – יהודה בתקופה הפרסית (539–330 לפסה"נ)
26	הנסיבות המדיניות	8	הגדרת התקופה הפרסית
26	האימפריה הפרסית נהפכת ממנצחת למנוצחת	9	מדיניותו הדתית הכללית של כורש עם עלייתו לשלטון
26	עלייתה של ממלכת מוקדון	9	הכרזת כורש
28	אלכסנדר מוקדון	10	שבי ציון ובניית בית המקדש השני
29	המאבק על ירושת אלכסנדר	11	פחות יהודה
31	המלחמות הסוריות	12	מקדש בלא מלוכה
31	התפשטותה של רומא והיחלשות בית סלווקוס	13	המקדש והכהונה בתקופה הפרסית
34	שאלה של זהות: התפשטות היוונות במזרח	16	ימי עזרא
34	הפוליס ההלניסטית	16	עזרא ושליחותו
35	מיזוג עמים	17	גירוש הנשים הנוכריות
37	פרק ג. המפגש בין החברה ביהודה להלניזם (164–200 לפסה"נ)	18	עזרא הכוהן והסופר
38	כיצד נפגשו יהודים ויוונים?	18	חתימה על אמנה
39	השפעות יווניות על הספרות היהודית	19	נחמיה המושל
39	שמות יוונים כסמני תרבות	19	בניית חומות ירושלים
40	השפעות יווניות על אורח החיים	19	שאר פעולותיו של נחמיה
		21	שאלה של זהות: מהי זהות?
		21	זהות יהודית בימי בית המקדש הראשון – התפיסה הטריטוריאלית

71	פרק ה. בין ייאוש לבנייה: מירושלים ליבנה ומביתר למשנה (70 לסה"נ-ראשית המאה השלישית)
72	המשבר שלאחר החורבן
72	בין ייאוש לאבלות
74	תקנות חכמי יבנה: עיצוב היהדות לנוכח חורבן המקדש
74	רבן יוחנן בן זכאי
74	תקנות רבן יוחנן בן זכאי
77	יבנה בימי רבן גמליאל: "עשה לך רב והסתלק מן הספק"
77	הכמיהה לאחדות
77	הרחקת הנוצרים
79	מרידות והשלכותיהן: מרד התפוצות ומרד בר כוכבא
79	מרד התפוצות
81	מרד בר כוכבא
83	רבי יהודה הנשיא וההתפייסות עם רומא
84	עריכת המשנה
85	המשנה - מעצבת את היהדות כעם הספר
88	שאלה של זהות: היהודים כעם הספר
88	היחלשות היסוד הטריטוריאלי בזהות היהודית לאחר חורבן בית המקדש
88	היחלשות היסוד הייחוס בזהות היהודית
90	מדרשי חז"ל
90	סיכום
92	סוף דבר
93	מונחון למושגים הרשומים בראשי הפרקים
96	מקורות לתמונת

41	ראשית השלטון הסלווקי בארץ ישראל
42	ימי אנטיוכוס אפיפנס (אנטיוכוס הרביעי) עד למרד החשמונאים (175-167 לפסה"נ)
44	אנטיוכיה שבירושלים
45	אנטיוכוס אפיפנס ביהודה
50	שאלה של זהות: הגדרת הזהות היוונית והשפעתה על ההגדרה היהודית
50	מיהו יווני?
51	השפעתה של הגדרת הזהות היוונית על הגדרת הזהות היהודית
55	פרק ז. מעצמות לחורבן (164 לפסה"נ-70 לסה"נ)
57	מטיהור המקדש ועד למדינה עצמאית (164-67 לפסה"נ)
57	חולשת בית סְלווקוס
57	שליטי בית חשמונאי
58	ממדינת חסות לפרובינקייה (67 לפסה"נ-70 לסה"נ)
58	הסדרי פומפיוס ביהודה
60	ימי שלטונו של הורקנוס השני (63-37 לפסה"נ)
61	הורדוס הבנאי: תור הזהב של מלכות הורדוס
63	שנותיו האחרונות של הורדוס
64	בני הורדוס ופרובינקייה יודיאה
66	שתי תנועות מרדניות יהודיות
67	אתנחתא חשמונאית
67	המרד הגדול
68	שאלה של זהות: דת ומדינה
68	"יהדות"
68	ייסוד שושלת חדשה של כוהנים גדולים
69	כיתות
69	הפרדת הכהונה הגדולה מן המלכות